

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

22 май 2026 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 1 (Време за работа: 60 минути)

1. В какво се проявяват лидерските умения на предприемача?

- А) еднолично вземане на всички управленски решения
- Б) упражняване на постоянен контрол над изпълнението
- В) делегиране на задачи според личните умения
- Г) избягване на конфликти със заемане на неутрална позиция

2. Коя от следните дейности се отнася към вторичния сектор?

- А) добив на дървесина
- Б) производство на мебели
- В) търговия на едро с мебели
- Г) дистрибуция на мебели

3. При кой вид заетост се сключва безсрочен трудов договор?

- А) постоянна
- Б) временна
- В) сезонна
- Г) самостоятелна

4. В кой документ търсещият работа описва основните си качества, които го правят подходящ кандидат за отворена позиция?

- А) автобиография
- Б) мотивационно писмо
- В) трудова книжка
- Г) медицинско свидетелство

5. Кой е основният механизъм за разпределение на ресурсите в пазарната икономика?

- А) централизираното държавно планиране
- Б) провежданата фискална политика
- В) установената регулаторна рамка
- Г) свободната ценова система

6. Кой от стълбовете на свободната стопанска инициатива мотивира предприемачите да предлагат по-качествени стоки и услуги с цел привличане на клиенти?

- А) ценова система
- Б) предприемачество
- В) частна собственост
- Г) пазарна конкуренция

7. Какви производствени ресурси използва собственик на предприятие за облекло, който разполага с шивачи, шевни машини и материали?

- А) труд – земя – капитал
- Б) земя – труд – предприемачество
- В) труд – капитал – предприемачество
- Г) земя – капитал – предприемачество

8. Предприемач продава стока за 210 евро, която е закупил за 120 евро. Колко евро е печалбата и колко е процентното увеличение спрямо доставната цена?

- А) печалба 90 евро и 50% увеличение спрямо доставната цена
- Б) печалба 90 евро и 75% увеличение спрямо доставната цена
- В) печалба 60 евро и 50% увеличение спрямо доставната цена
- Г) печалба 60 евро и 75% увеличение спрямо доставната цена

9. Работник получава за труда си възнаграждение в размер на 20 евро/час. Пропуска 5 часа работа, за да участва в безплатен семинар. Какъв е алтернативният разход на участието в семинара?

- А) 200 евро
- Б) 150 евро
- В) 100 евро
- Г) 50 евро

10. Семейство купува по-малко месо, когато цената му се покачва, и повече, когато цената намалява. Какво показва това?

- А) обратна зависимост между цената и търсеното количество
- Б) пряка зависимост между цената и търсеното количество
- В) липса на връзка между цената и търсеното количество
- Г) неценови фактор на търсенето

11. Към коя среда се отнася Законът за защита на потребителите?

- А) социокултурната среда на бизнеса
- Б) икономическата среда на бизнеса
- В) технологичната среда на бизнеса
- Г) правно-нормативната среда на бизнеса

12. На кой пазар се продават облигациите?

- А) на стоковия пазар
- Б) на пазара на труда
- В) на валутния пазар
- Г) на пазара на ценни книжа

13. Каква е целта на монетарната политика на държавата?

- А) регулиране на приходите чрез данъчни ставки
- Б) поддържане на ценова стабилност
- В) балансиране на държавния бюджет
- Г) финансиране на публичните услуги

14. Фабрика въвежда работи, които автоматично сглобяват детайлите на продуктите и намаляват производственото време с 30%. Какъв вид иновация е това?

- А) процесна
- Б) продуктова
- В) маркетингова
- Г) организационна

- 15. На срещата за представянето на нов продукт присъстват предприемачът, двама служители, доставчик и представител на банка. Кои са вътрешните заинтересовани страни?**
- А) банката и предприемачът
 - Б) доставчикът и банката
 - В) предприемачът и служителите
 - Г) доставчикът и служителите
- 16. Какъв вид сегментиране използва банка, която предлага студентски кредити на лица между 18 и 25 години, записани в университети?**
- А) географско
 - Б) демографско
 - В) психографско
 - Г) поведенческо
- 17. Кое е най-ефективното решение за производител, който трябва да изпълни спешна голяма поръчка при недостиг на персонал?**
- А) обучение на настоящите работници
 - Б) наемане на споделен персонал чрез агенция
 - В) внедряване на автоматизирана производствена линия
 - Г) назначаване на работници на постоянен трудов договор
- 18. Какъв кредит използва производител, който е получил отсрочка за плащане от доставчик за срок от 60 дни?**
- А) търговски
 - Б) инвестиционен
 - В) ипотечен
 - Г) оборотен
- 19. Каква е основната стратегическа функция на бизнес плана?**
- А) разпределяне на конкретни задачи в екипа
 - Б) гарантиране на нивата на годишния оборот
 - В) поставяне на целите и пътя за постигането им
 - Г) правна защита на интелектуалната собственост

20. Кои са основните външни потребители на бизнес плана?

- А) доставчици и клиенти
- Б) мениджъри и акционери
- В) служители и синдикати
- Г) инвеститори и кредитори

21. Коя дейност се извършва на етапа на разработване на бизнес проект?

- А) идентифициране на потребност
- Б) оперативно разпределение на задачите
- В) назначаване на персонал
- Г) закупуване на производствена линия

22. Кое е обект на закрила при регистрация на търговска марка на продукт?

- А) химичният състав
- Б) отличителният знак
- В) уникалният дизайн
- Г) правото на ползване

23. Коя от дейностите се осъществява в процеса на планиране?

- А) провеждане на обучение на персонала
- Б) осигуряване на безопасни условия
- В) изготвяне на график за задачите
- Г) наблюдение на изпълнението

24. Кой план се фокусира върху дългосрочните цели и използва външна информация?

- А) стратегически план
- Б) тактически план
- В) оперативен план
- Г) финансов план

25. Коя дейност е пряко свързана с управленската функция „ръководене“?

- А) определяне на ресурсите за проекта
- Б) измерване на постигнатите резултати
- В) създаване на организационна структура
- Г) мотивиране на екипа за постигане на целите

26. Какъв анализ се извършва в процеса на контролиране?

- А) на възможностите и заплахите за развитие
- Б) на силните и слабите страни на организацията
- В) на изпълнението спрямо приетите норми
- Г) на разпределението на наличните ресурси

27. Коя последователност съответства на етапите на вземане на управленско решение?

- А) избор – контрол – дефиниране на проблема – генериране на алтернативи
- Б) дефиниране на проблема – генериране на алтернативи – оценка – избор – контрол
- В) генериране на алтернативи – избор – дефиниране на проблема – оценка – контрол
- Г) контрол – избор – оценка – дефиниране на проблема

28. Управителят на дадена компания решава да намали средствата за работни заплати на служителите, като промени организационната структура на компанията. Какво решение е взел управителят?

- А) стратегическо
- Б) тактическо
- В) оперативно
- Г) краткосрочно

29. Коя е следващата стъпка в управлението на човешките ресурси след установяване на потребност от персонал?

- А) оценка на текущото състояние на персонала
- Б) набиране на потенциални кандидати
- В) изготвяне на длъжностни характеристики
- Г) подбор на кандидати за новите позиции

30. Коя техника за подбор на кадри позволява оценка на комуникационните умения и поведение на кандидата?

- А) анализ на документи
- Б) писмен тест
- В) интервю
- Г) проверка на трудов стаж

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

22 май 2026 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 2 (Време за работа: 180 минути)

Решенията на задачите от 31 до 45 включително запишете на предвиденото за това място в листа за отговори. За всяка от задачите, която има подусловие, първо запишете буквата на подусловието и след нея – Вашия отговор.

31. Допълнете текста, като в листа за отговори срещу буквите А, Б и В запишете липсващите думи.

Основните дейности на бюрата по труда са свързани с регистриране на А) лица и предоставяне на информация за свободни Б) места. Също така те осигуряват кариерно консултиране и организират обучения за придобиване на В) квалификация.

32. Прочетете текста и отговорете на въпросите, като направите нужните изчисления.

Предприемач произвежда керамични чаши. При цена от 12 евро/бр. той предлага на пазара 80 бр. месечно. Производственият му капацитет позволява максимално производство от 100 бр.

Известно е, че при всяко увеличение на цената с 1 евро предприемачът увеличава предлаганото количество с 5 бр.

А) Какво количество ще предлага при цена от 14 евро/бр.?

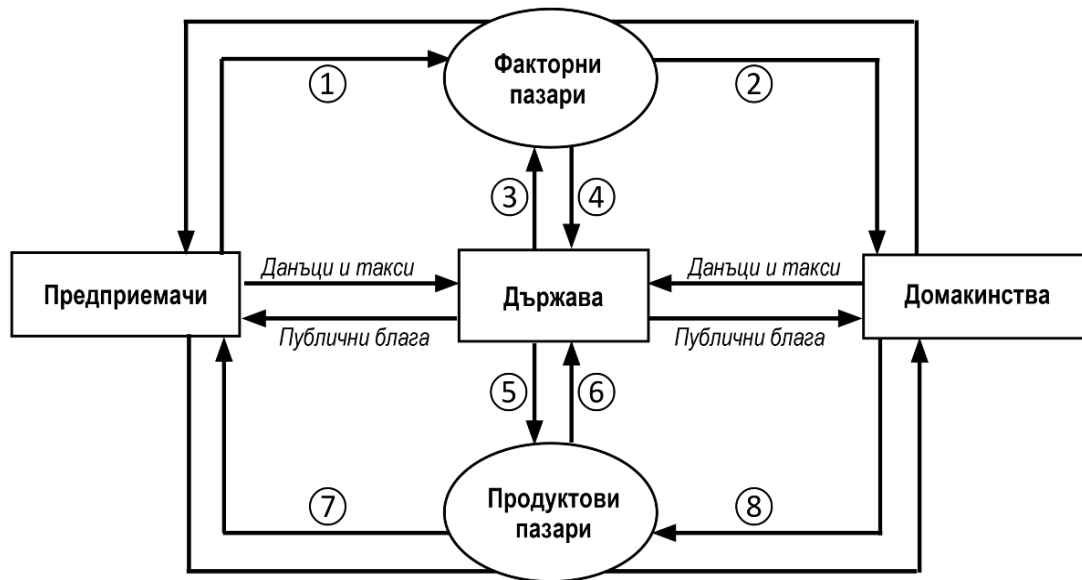
Б) При каква цена ще предлага 95 бр.?

В) При каква цена предприемачът ще достигне максималния производствен капацитет?

Г) С колко евро трябва да се промени цената, за да нарасне предлаганото количество от 80 бр. до 90 бр.?

33. Схемата представя кръгообразния поток в икономиката. Използвайте информацията от нея и отговорете на въпросите.

- А) С коя цифра в схемата са означени разходите на домакинствата?
- Б) С коя цифра в схемата са означени разходите на предприемачите за труд и други ресурси?
- В) С коя цифра в схемата са означени разходите на държавата за труд и други ресурси?
- Г) С коя цифра в схемата са означени разходите на държавата за стоки и услуги?

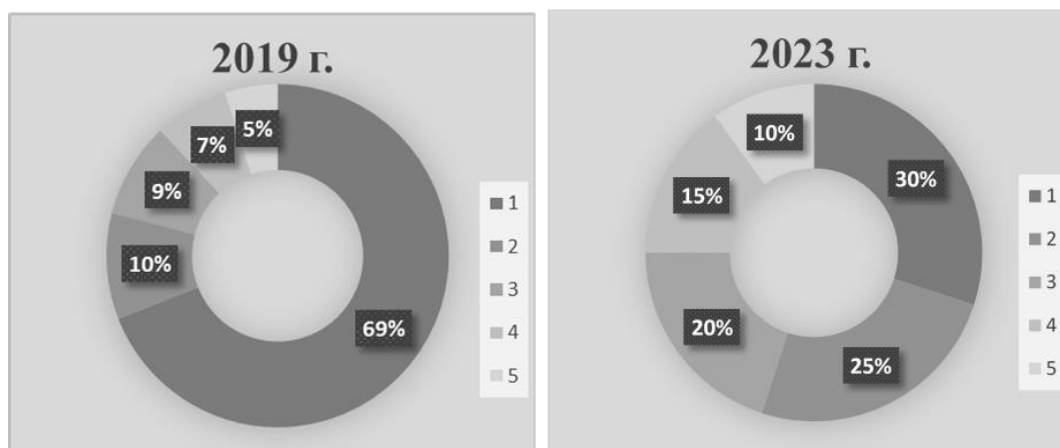
34. Разгледайте таблицата и отговорете на въпросите.

Цена (хил. евро)	1	2	3	4	5	6
Търсено количество (хил. бр.)	5	4	3	2	1	0
Предлагано количество (хил. бр.)	0	0	1	2	3	4

- А) При какво количество и цена се постига равновесие?
- Б) Излишък или дефицит наблюдаваме при цена от 2000 евро?
- В) Поради техническо подобрение в производството предлагането се увеличава с 2000 броя при всички цени. Каква е новата равновесна цена?
- Г) Какво е предлаганото количество при новата равновесна цена?

35. Диаграмите представят информация за пазарното участие на компаниите, разработващи платформи за дигитално учебно съдържание през 2019 и през 2023 година.

- А) Кои видове пазарни структури са характерни за пазарите през 2019 г. и 2023 г.?
- Б) При коя пазарна структура се наблюдава по-ниско качество на услугата?
- В) Коя компания намалява пазарния си дял с най-голям процент през периода 2019-2023 г.?
- Г) При коя пазарна структура всички компании ще реагират еднакво бързо на иновациите?
- Д) При коя пазарна структура компаниите ще предлагат дигитални уроци на приблизително еднакви цени?

36. Какви иновации е приложил производител на сладолед, който следи новите тенденции на пазара? В листа за отговори срещу буквите А, Б и В запишете вида иновация, съответстваща на описанието в таблицата.

Вид иновация	Описание на иновациите
А	Енергийно ефективна технология за охлаждане и съхранение на сладолед.
Б	Плодов сладолед без добавена захар и лактоза за хора с диетични ограничения.
В	Нов дизайн на опаковката с QR код, с който можете да участвате в томбола за награди.

37. Анализирайте информацията и отговорете на въпросите.

Компания за вътрешен дизайн провежда пазарно проучване чрез онлайн анкета, чиято цел е да установи кои са най-силно предпочитаните цветови тенденции в съвременното обзавеждане.

Компанията определя и втори метод за събиране на по-задълбочена информация чрез фокус група, изследвайки нагласите на настоящи и бъдещи клиенти и емоциите им при пазаруване. За тази цел клиентите са поканени на дискусия в дизайнерския отдел на компанията, където ще бъдат представени световните тенденции на цветове и материи във вътрешния дизайн и ще бъде анализирано отношението на участниците.

- А) Кой от двата метода е по-подходящ за установяване на предпочитанията и мотивацията на клиентите при избор?
- Б) Кой метод за пазарно проучване е подходящ за събиране на информация от голям брой респонденти?
- В) Кой от методите на проучване ще използва вторични данни?
- Г) Какъв вид са данните, които компанията ще получи от онлайн анкетата?
- Д) Кой метод позволява директно взаимодействие между участниците и изследователите?

38. Отговорете на въпросите, като в листа за отговори запишете САМО трите комбинации от буквата на въпроса и цифрата на избрания отговор от схемата.

Стартираща фирма за производство на биохрана подготвя бизнес план. Тя го представя едновременно пред банка, частен инвеститор и пред управленския екип.

- А) Кой от потребителите на бизнес плана ще вземе решение за отпускане на заем?
- Б) Кой от потребителите на бизнес плана ще го използва за координация на дейностите в организацията?
- В) Кой от потребителите на бизнес плана се интересува основно от възвращаемостта на капитала?

39. Компания за производство на спортно-елегантни мъжки облекла възлага на маркетингова агенция да направи профил на идеалния купувач, който да използва при своите телевизионни и онлайн реклами. След направеното проучване и анализа на данните, резултатите показват, че основните потребители са:

- 1) мъже на възраст 35–55 години;
- 2) проявяват интерес към най-новите модни колекции и съчетания;
- 3) пазаруват рядко, като предпочитат физически магазини;
- 4) с много висок доход;
- 5) носят дрехи, които подсилват тяхното самочувствие;
- 6) успешни предприемачи, финансисти, адвокати или консултанти;
- 7) предпочитат класически стил с модерна визия;
- 8) живеят в най-големите градове.

Анализирайте данните от проучването. В листа за отговори срещу всеки вид сегментиране: А) географско, Б) демографско, В) поведенческо и Г) психографско посочете номера/ номерата на данните от проучването, които им съответстват.

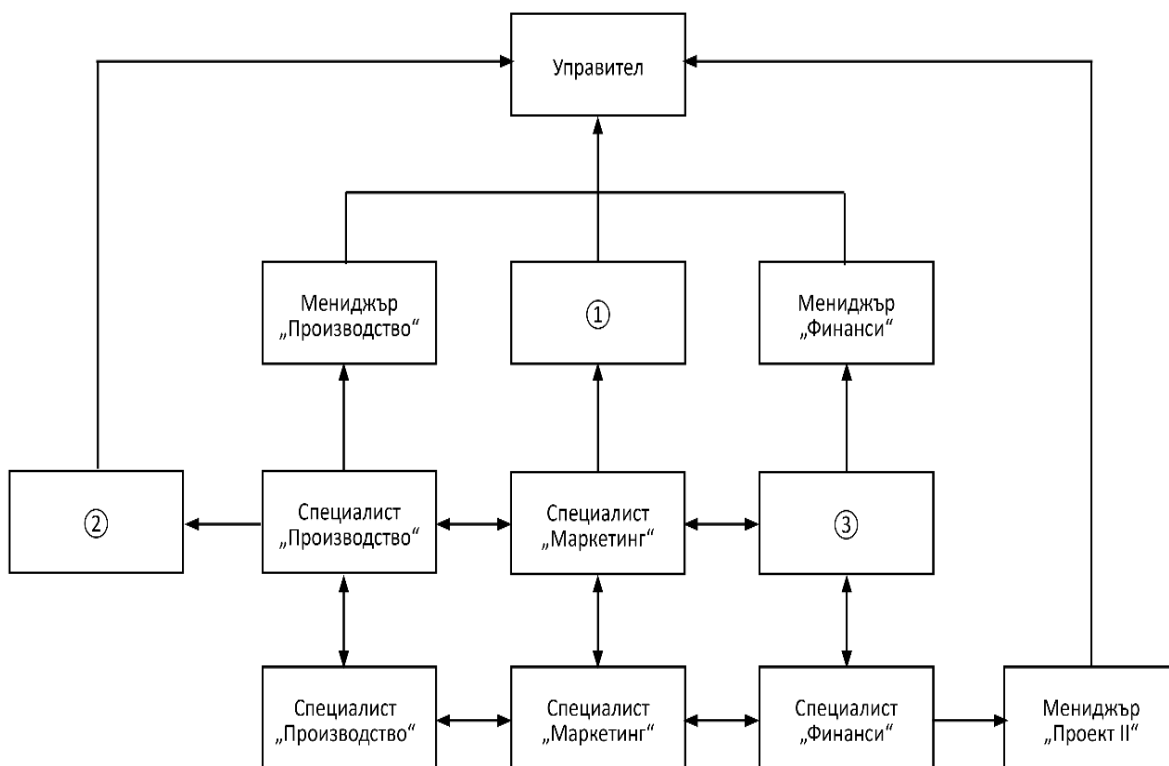
40. Свържете всеки структурен елемент от бизнес плана (означен с буква) с най-подходящото съдържание (означено с цифра). В листа за отговори запишете САМО десетте комбинации от буква и цифра.

А) Резюме	1) конкурентни предимства/позициониране
Б) Информация за потребителите	2) правна форма/функционални звена
В) Анализ на вътрешната среда	3) прогнозен бюджет/паричен поток
Г) Финанси/прогнози	4) продукт-цена-дистрибуция-промоция
Д) Оценка на риска	5) риск/мярка
Е) Пазарен анализ	6) целеви сегмент
Ж) Конкурентен анализ	7) ресурси и процес на изпълнение
З) Маркетинг микс	8) кратко представяне на идеята и целите
И) Структура на организацията	9) график/отговорности
К) План за изпълнение	10) резултати от проучване

41. Допълнете текста, като в листа за отговори срещу всяка от буквите А, Б и В запишете липсващите понятия.

За проучване на условията, в които ще оперира бизнесът, се прилага PEST анализ. Той изследва влиянието на А) , икономическите, Б) и технологичните фактори, които формират общата В) среда на организацията.

42. Разгледайте схемата на организационната структура и отговорете на въпросите към нея.

- Коя организационна структура е представена на схемата?
- Коя длъжност съответства на позиция 1 в схемата?
- Коя длъжност съответства на позиция 2 в схемата?
- Коя длъжност съответства на позиция 3 в схемата?
- На кого е подчинен служителят на позиция 3 в схемата?

43. Отговорете на въпросите.

А) Коя функция на управлението на човешките ресурси има за цел мотивирането на персонала и ограничаване на нежеланото текучество?

Б) Кои от посочените по-долу дейности са свързани с осъществяването на функцията от подусловие А)? *(В листа за отговори срещу буквата на подусловието запишете САМО цифрите, с които са означени съответните дейности.)*

1. Изготвяне на длъжностни характеристики
2. Насърчаване на среда на доверие и открито общуване
3. Определяне на броя на работните часове
4. Определяне на желаната квалификация на служителите
5. Предоставяне на възможности за обучение
6. Предоставяне на социални придобивки
7. Прогнозиране на необходимостта от служители
8. Публично признаване на постиженията
9. Редовно актуализиране на заплащането
10. Прилагане на прозрачни правила за израстване

44. Допълнете текста, като в листа за отговори срещу всяка от буквите А, Б и В запишете липсващите понятия.

В управлението на човешките А) се използват различни начини за материално и нематериално Б) на служителите. Първото е свързано с парични възнаграждения и социални придобивки. Не по-малко важно обаче е признанието на постиженията и възможностите за израстване в организацията, които повишават удовлетворението от труда и вътрешната В) на служителите.

45. Като използвате информацията от текста и таблицата, отговорете на въпросите.

Собствениците на пекарна в голям град обмислят разширяване на бизнеса. Те са набелязали две търговски помещения на един и същ булевард, предлагани при еднакъв месечен наем. Собствениците трябва да решат кое помещение ще осигури по-висока печалба и устойчивост на бизнеса.

Помещение 1 се намира в близост до две училища, но е с по-малка квадратура и ограничено пространство за оборудване и места за сядане. То е по-подходящо за бързо обслужване и покупки за вкъщи или за консумация в движение от ученици и преминаващи.

Помещение 2 е с по-голяма площ и има по-голям потенциал за обогатяване и разнообразяване на асортимента. Наоколо няма значими генератори на трафик, но в него може да се обособи уютна зона за консумация на място за привличане на живущите и работещите в района.

Данните за двете помещения са представени в таблицата.

Показател	Помещение 1	Помещение 2
Клиенти на ден	220 души	150 души
Средна покупка	3,00 евро	4,60 евро
Дневен приход		
Месечни приходи		
Наем	1500 евро	1500 евро
Персонал	2800 евро	4000 евро
Суровини	6800 евро	7200 евро
Ток, вода и консумативи	750 евро	1200 евро
Общо месечни разходи		
Месечна печалба		

- А) Каква е проблемната ситуация за собствениците?
 - Б) Какъв конкретен проблем трябва да решат?
 - В) Какви критерии са определили собствениците за решаване на проблема?
 - Г) Кои са целевите групи при двата варианта?
 - Д) Какви са очакваните месечни приходи на база 30 работни дни при двата варианта?
 - Е) Какви са очакваните месечни разходи на база 30 работни дни при двата варианта?
 - Ж) Какъв е годишният финансов резултат при двата варианта?
- З) Кое помещение е целесъобразно да изберат собствениците въз основа на годишните финансови резултати за двете помещения?
- И) Кое помещение е целесъобразно да изберат собствениците с оглед на перспективата му за развитие? Посочете два аргумента от текста.

ВАЖНО!!! В листа за отговори към подусловия Д, Е и Ж освен крайния резултат запишете и изчисленията, с които сте достигнали до него.